

Tisková zpráva, 1. června 2016

Hodnoty a postoje v životě rodiny

PhDr. Simona Horáková Hoskocová, PhD.

Problematika rodičovských postojů a postojů k rodině je zkoumána v rámci vývojové psychologie i psychologie sociální. Vědci si od výzkumu rodičovských postojů slibovali vhléd do rodinného prostředí a tím i možnost předvídat vývoj a prospívání dítěte. V 80. letech 20. století však převládl názor, že sledování postojů samotných je pro predikci rodinného prostředí a dětského vývoje nedostatečné. Přesto nabízejí postoje zajímavý odraz způsobu, jakým rodiče přemýšlejí. V našem výzkumu provedeném společností Median pro Nadaci Sirius můžeme sledovat rozdíly ve vyjádřených hodnotách a postojích mezi oběma sledovanými vzorky. To poukazuje na odlišné chování podmíněné určitými hodnotami nebo postoji.

Zajímali jsme se o to, jaký způsob výchovy české rodiny upřednostňují. Odpovědi jsou poměrně vyváženě rozložené v rozmezí od „dítěti nasloucháme a děláme, co ono chce“ po „stanovujeme pravidla a vyžadujeme jejich dodržování“. **Čtvrtina rodičů volí výchovný styl uplatňující vyváženě oba přístupy. K extrémně přísnému výchovnému stylu se hlásí 6 % respondentů, k extrémně liberálnímu výchovnému stylu se hlásí 8 % respondentů běžné populace.** Zajímavé je porovnání se skupinou ohrožených rodin, kde je menší skupina s vyváženým výchovným přístupem, zato se více respondentů hlásí k extrémně přísné výchově (10 %). Zajímavé je porovnání způsobů výchovy v rodinách s dětmi ve věku 7–12 let, kde nejpřísnější výchova vládne v rodinách s jedním biologickým a jedním nevlastním rodičem (při vynechání specifické skupiny jiných typů rodin). Výsledky naznačují, že výrazně přísná výchova nejde nutně ruku v ruce s dobrými výchovnými výsledky, a proto musíme při výchově hledat vyvážené cesty, jak trvat na dodržování pravidel při zachování dostatečné volnosti rozhodování i na straně dítěte.

Pozitivní je, že shodně v obou skupinách respondenti vyjadřují na prvním místě souhlas s výroky, které vypovídají o přijetí dítěte takového, jaké je. Respondenti své děti milují, chtějí pro ně jen to nejlepší, rádi se s dětmi zasmějí a jsou spokojeni s tím, jaké děti jsou. Přijetí dítěte je základem dobrého rodičovství. Ve skupině ohrožených rodin se rodiče více na děti zlobí kvůli známám ve škole.

Obecně lze uvést, že na vytváření postojů má vliv nápodoba hodnot a postojů, které vyjadřují ostatní. Vytvářejí se tak výchovné trendy. Postoje jsou závislé na tom, jaké informace mají rodiče k dispozici z různých zdrojů. Dostupnost informací k některým tématům (například vhodnost sexuální výchovy) tak může být ovlivněna i společenskými konvencemi. Postoje se také mění žitou zkušeností: rodiče upravují své postoje k rodičovství podle fáze vývoje svého dítěte, ovšem až s určitým zpožděním. Pokud jde o výchovu, radí se respondenti nejčastěji s přáteli. Druhým nejčastějším zdrojem informací je internet, dále knihy a časopisy. Televize jako zdroj informací o výchově je až na pátém místě. Informace o výchově vyhledávají především rodiny s oběma biologickými rodiči a poté jiné typy rodin (dítě u prarodičů, pěstounské rodiny a podobně). Vzhledem k tomu, že se děti dostávají do jiných typů rodin zpravidla ze závažných důvodů, kdy rodiče nejsou schopni zajistit péči, nepřekvapí nás, že tyto rodiny budou vyhledávat více informací. Za pozornost stojí ovšem rozdíl mezi rodinami se dvěma biologickými rodiči a rodinami v jiných konstelacích. Může to souviset s odpovědností a závazkem, který rodiče v klasickém uspořádání k dětem cítí.

Pro více informací se obračejte na:

Ing. Dana Lipová

ředitelka Nadace Sirius

tel.: 731 328 787, e-mail: dana.lipova@nadacesirius.cz